

Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ

Μάιος 2016

Οι Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας στοχεύουν στην αποτύπωση των αντιλήψεων των επιχειρηματιών και καταναλωτών για την τρέχουσα οικονομική κατάσταση και των προσδοκιών τους για διάφορα οικονομικά μεγέθη. Τα στοιχεία συλλέγονται μηνιαία, βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ) και καλύπτουν τους τομείς των υπηρεσιών, του λιανικού εμπορίου, των κατασκευών, της μεταποίησης καθώς και καταναλωτές. Η χρησιμότητα αυτών των στοιχείων έγκειται στις προπορευόμενες πληροφορίες που περιέχουν για την εξέλιξη διαφόρων μακροοικονομικών μεγεθών. Τα στοιχεία παρουσιάζουν τη διαφορά του ποσοστού των ερωτηθέντων που απάντησαν θετικά από το ποσοστό αυτών που εκφράστηκαν αρνητικά. Οι έρευνες περιέχουν ερωτήσεις που αφορούν την τρέχουσα οικονομική κατάσταση των επιχειρήσεων και νοικοκυριών (Τρέχουσα Κατάσταση) και τις προσδοκίες τους για το προσεχές μέλλον (Προσδοκίες). Για κάθε τομέα υπολογίζεται ένας δείκτης που αντανακλά τη γενική αντίληψη στον συγκεκριμένο τομέα (Τρέχουσα Κατάσταση και Προσδοκίες). Για παρουσίαση της ευρύτερης οικονομικής κατάστασης στην Κύπρο δημοσιεύεται ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ-ΚΟΕ) ο οποίος αποτελείται από σταθμισμένες απαντήσεις που αφορούν την τρέχουσα κατάσταση και τις προσδοκίες από όλους τους τομείς. Η στάθμιση του δείκτη λαμβάνει υπόψη τη συνεισφορά του κάθε τομέα στο ΑΕΠ της Κύπρου. Οι έρευνες διενεργούνται ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα το οποίο δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Η έρευνα καταναλωτών γίνεται με τη χρήση τυχαίου δείγματος. Οι έρευνες διεξάγονται μεταξύ της πρώτης και της τρίτης εβδομάδας του κάθε μήνα.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Τον Μάιο 2016 το οικονομικό κλίμα παρουσίασε επιδείνωση με τον Δείκτη Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) να μειώνεται κατά 2,4 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2016. Η μείωση οφείλεται στην υποχώρηση του επιχειρηματικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών και κατασκευών, καθώς επίσης και στην αποδυνάμωση της οικονομικής εμπιστοσύνης των καταναλωτών.

Το οικονομικό κλίμα στις υπηρεσίες υποχώρησε λόγω λιγότερο θετικών αξιολογήσεων των επιχειρήσεων για την οικονομική τους κατάσταση και ζήτηση το τελευταίο τρίμηνο αλλά και λόγω πιο απαισιόδοξων εκτιμήσεων για τη ζήτησή τους το επόμενο τρίμηνο.

Η χειροτέρευση του κλίματος στις κατασκευές σχετίζεται με αρνητικότερες αξιολογήσεις για τα υπό εξέλιξη έργα των επιχειρήσεων και με περιορισμένες προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο.

Η μείωση στην καταναλωτική εμπιστοσύνη συνδέεται με πιο απαισιόδοξες εκτιμήσεις των καταναλωτών για τη μελλοντική οικονομική κατάσταση των νοικοκυριών τους και της Κύπρου γενικότερα και με μειωμένη πρόθεση για αποταμίευση τους επόμενους 12 μήνες.

Στο λιανικό εμπόριο και τη μεταποίηση το οικονομικό κλίμα δεν παρουσίασε μεταβολή λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης των επιχειρήσεων και ταυτόχρονης χειροτέρευσης των προσδοκιών τους.

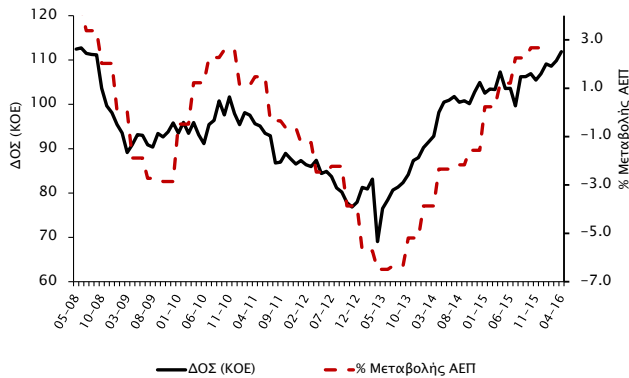
Η καταγραφή του οικονομικού κλίματος στην Κύπρο διεξάγεται μέσω της συμμετοχής του Κέντρου Οικονομικών Ερευνών του Πανεπιστημίου Κύπρου (ΚΟΕ), σε συνεργασία με την εταιρεία RAI Consultants Ltd, στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα Joint Harmonised European Union Programme for Business and Consumer Surveys. Το έργο συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Υπουργείο Οικονομικών.

ΚΕΝΤΡΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

Τον Μάιο 2016 ο Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΔΟΣ) για την Κύπρο μειώθηκε κατά 2,4 μονάδες σε σύγκριση με τον Απρίλιο 2016.¹ Ωστόσο, τους τελευταίους μήνες ο ΔΟΣ καταγράφει τιμές πέραν του μακροχρόνιου μέσου όρου του (100 μονάδες), φανερώνοντας ισχυροποίηση της οικονομικής εμπιστοσύνης και προδιαγράφοντας περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών στην οικονομία.²

Διάγραμμα 1: Δείκτης Οικονομικής Συγκυρίας (ΚΟΕ) και ρυθμός μεταβολής ΑΕΠ

Η μείωση του ΔΟΣ τον Μάιο οφείλεται στην υποχώρηση του επιχειρηματικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών και κατασκευών, καθώς επίσης και στην αποδυνάμωση της οικονομικής εμπιστοσύνης των καταναλωτών (Διάγραμμα 2).

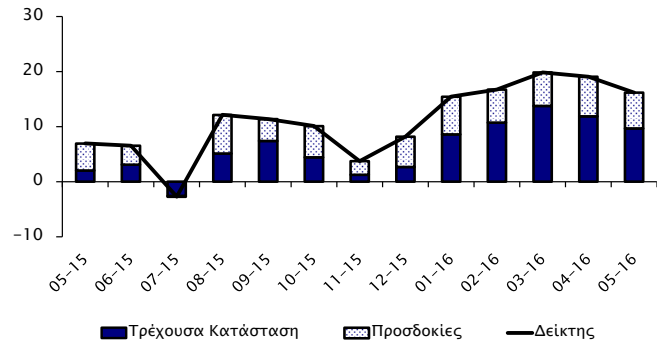
Διάγραμμα 2: Αλλαγή ΔΟΣ και οι συνιστώσες της

Στον τομέα των **υπηρεσιών** το επιχειρηματικό κλίμα χειροτέρευσε λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 3). Συγκριτικά με τον περασμένο μήνα, λιγότερες επιχειρήσεις αξιολόγησαν θετικά την οικονομική κατάσταση και τη ζήτηση της επιχείρησής τους το τελευταίο τρίμηνο. Οι προσδοκίες τους για τον κύκλο εργασιών το επόμενο τρίμηνο σημείωσαν μικρή υποχώρηση σε σχέση με τον Απρίλιο. Τον Μάιο οριακά περισσότερες επιχειρήσεις απάντησαν ότι η απασχόλησή

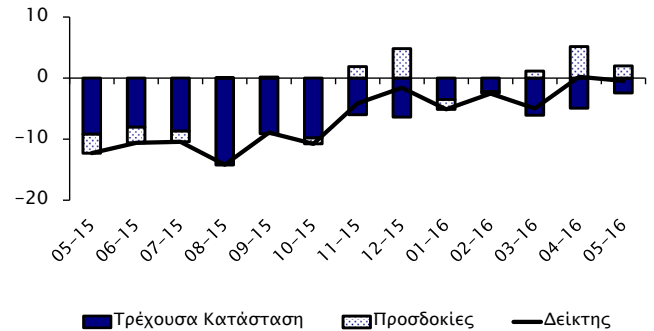
τους το τελευταίο τρίμηνο έχει αυξηθεί. Επιπλέον, περισσότερες επιχειρήσεις σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα δήλωσαν ότι σχεδιάζουν αύξηση στον αριθμό των εργαζομένων τους το επόμενο τρίμηνο. Συγκριτικά με τον Απρίλιο, περισσότερες επιχειρήσεις προγραμματίζουν μειώσεις στις τιμές πώλησης των προσφερόμενων υπηρεσιών τους κατά τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 3: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Υπηρεσίες (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στο **λιανικό εμπόριο** το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε αμετάβλητο λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και ταυτόχρονης χειροτέρευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 4). Συγκριτικά με τον Απρίλιο, λιγότερες επιχειρήσεις παρατήρησαν μείωση στις πωλήσεις τους τελευταίους τρεις μήνες, όμως περισσότερες αξιολόγησαν τα τρέχοντα αποθέματά τους ως αυξημένα. Τον Μάιο οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για τις αναμενόμενες πωλήσεις και τις αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους τρεις μήνες παρουσίασαν επιδείνωση, ενώ οι προσδοκίες τους για την απασχόληση δεν παρουσίασαν μεταβολή. Τον Μάιο, λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι σχεδιάζουν αυξήσεις στις τιμές πώλησης τους επόμενους τρεις μήνες (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 4: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Λιανικό Εμπόριο (συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

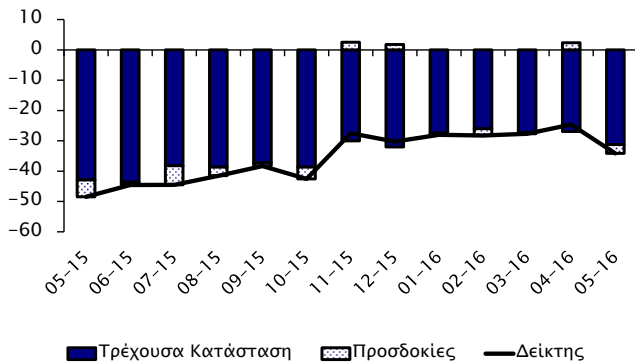
Στον τομέα των **κατασκευών** το επιχειρηματικό κλίμα παρουσίασε χειροτέρευση λόγω επιδείνωσης της τρέχουσας κατάστασης και των προσδοκιών (Διάγραμμα 5). Σε σχέση με τον Απρίλιο, οι αξιολογήσεις για τη δραστηριότητα των επιχειρήσεων το τελευταίο τρίμηνο

¹ Από το Φεβρουάριο 2016 τα στοιχεία για το ΔΟΣ (ΚΟΕ) έχουν αναθεωρηθεί λόγω αναπροσαρμογής του μακροχρόνιου μέσου όρου που χρησιμοποιείται για την κατασκευή του Δείκτη.

² Ο ρυθμός μεταβολής του ΑΕΠ (σταθερές τιμές 2005) υπολογίζεται σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου χρόνου (πηγή: "Α.Ε.Π. ΣΕ ΣΤΑΘΕΡΕΣ ΤΙΜΕΣ (Προκαταρκτική Εκτίμηση), 1ο ΤΡΙΜΗΝΟ 2016", Στατιστική Υπηρεσία 13/05/16).

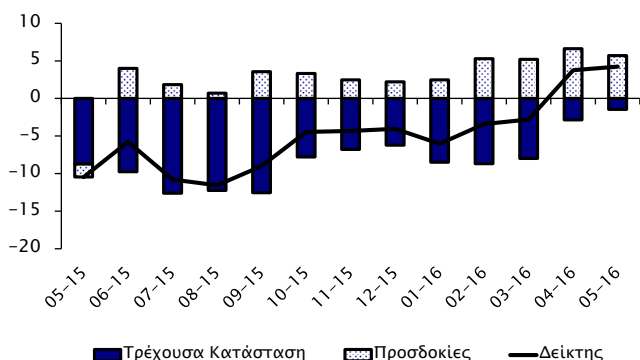
καταγράφηκαν οριακά πιο απαισιόδοξες και ταυτόχρονα οι απαντήσεις τους αναφορικά με τα υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ήταν αρνητικότερες. Δυσμενέστερες σε σύγκριση με τον περασμένο μήνα ήταν και οι απαντήσεις των επιχειρήσεων για την αναμενόμενη απασχόληση. Συγκριτικά με τον Απρίλιο, λιγότερες επιχειρήσεις δήλωσαν ότι σχεδιάζουν μειώσεις στις τιμές πώλησης το επόμενο τρίμηνο (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 5: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Κατασκευές
(συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Στη **μεταποίηση** το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε αμετάβλητο λόγω καλύτερευσης της τρέχουσας κατάστασης και ταυτόχρονης χειροτέρευσης των προσδοκιών (Διάγραμμα 6). Τον Μάιο οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή τους τελευταίους τρεις μήνες επιδεινώθηκαν οριακά αν και παραμένουν σε θετικά επίπεδα. Οι απαντήσεις για τις τρέχουσες συνολικές παραγγελίες καταγράφηκαν λιγότερο απαισιόδοξες, ενώ οι αξιολογήσεις σχετικά με τις τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές σημείωσαν υποχώρηση. Τον Μάιο οι αξιολογήσεις των επιχειρήσεων για τα τρέχοντα αποθέματά τους δεν παρουσίασαν ουσιαστική μεταβολή, με τις περισσότερες επιχειρήσεις να δηλώνουν ότι είναι κάτω από το κανονικό για την εποχή. Συγκριτικά με τον Απρίλιο, οι εκτιμήσεις των επιχειρήσεων για την παραγωγή και την απασχόληση το επόμενο τρίμηνο κατέγραψαν επιδείνωση και βελτίωση αντίστοιχα. Τον Μάιο παραμένει η πρόθεση για αύξηση των τιμών που παρουσιάστηκε τον Απρίλιο (Πίνακας 1).

Διάγραμμα 6: Δείκτης Επιχειρηματικού Κλίματος – Μεταποίηση
(συνεισφορά τρέχουσας κατάστασης και προσδοκιών)

Το κλίμα ανάμεσα στους **καταναλωτές** τον Μάιο κατέγραψε επιδείνωση συγκριτικά με τον Απρίλιο. Οι αξιολογήσεις των καταναλωτών για την τρέχουσα και μελλοντική οικονομική κατάσταση της Κύπρου σημείωσαν επιδείνωση. Τον Μάιο οι απαντήσεις τους για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες ήταν λιγότερο αρνητικές, ενώ οι εκτιμήσεις τους για την οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες καταγράφηκαν πιο απαισιόδοξες σε σχέση με τον περασμένο μήνα. Οι προσδοκίες των καταναλωτών σχετικά με τις συνθήκες στην αγορά εργασίας τους επόμενους 12 μήνες δεν παρουσίασαν μεταβολή, με τους περισσότερους να αναμένουν μείωση στον αριθμό των ανέργων. (Διάγραμμα 7, Πίνακας 1).

Διάγραμμα 7: Δείκτης Προσδοκιών – Καταναλωτές
(συνεισφορά οικονομικής κατάστασης και άλλων παραγόντων)

Τον Μάιο οι απαντήσεις για τις τάσεις στις τιμές των καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους και τους επόμενους 12 μήνες ήταν περίπου στα αρνητικά επίπεδα του Απριλίου, με τους περισσότερους καταναλωτές να αναφέρονται σε σταθερές ή μειωμένες τιμές. Τον Μάιο περισσότεροι καταναλωτές τοποθετούνται αρνητικά σε σχέση με μεγάλες αγορές, και παράλληλα περισσότεροι από ό,τι τον Απρίλιο δηλώνουν ότι θα ξοδέψουν μικρότερα ποσά για τέτοιες αγορές τους επόμενους 12 μήνες. Πιο αρνητικά αξιολογείται τον Μάιο και η καταλληλότητα της τρέχουσας περιόδου για αποταμίευση καθώς και η πρόθεση των καταναλωτών για αποταμίευση τους επόμενους 12 μήνες.

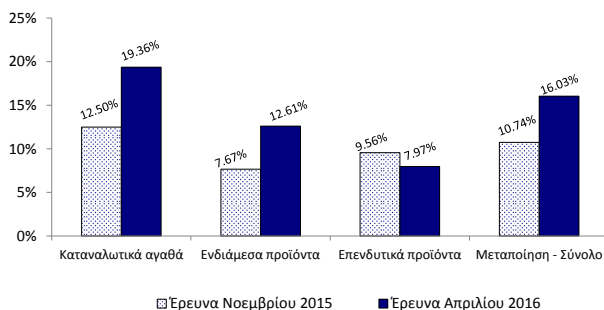
Συμπερασματικά, ο ΔΟΣ για την Κύπρο τον Μάιο 2016 μειώθηκε κατά 2,4 μονάδες σε σχέση με τον Απρίλιο 2016. Η μείωση οφείλεται στην επιδείνωση του οικονομικού κλίματος στους τομείς των υπηρεσιών και των κατασκευών, αλλά και στη χειροτέρευση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης. Στο λιανικό εμπόριο και τη μεταποίηση το επιχειρηματικό κλίμα παρέμεινε σταθερό στα επίπεδα του περασμένου μήνα.

Έρευνες Επενδύσεων

Οι Έρευνες Επενδύσεων διεξάγονται μεταξύ επιχειρήσεων στον τομέα της μεταποίησης και στοχεύουν στη συλλογή πληροφοριών για τα επενδυτικά τους σχέδια. Τα στοιχεία συλλέγονται δύο φορές το χρόνο – Απρίλιο και Νοέμβριο - βάσει εναρμονισμένων ερωτηματολογίων στις διάφορες χώρες της ΕΕ. Οι έρευνες στην Κύπρο διενεργούνται τηλεφωνικώς ανάμεσα σε ανώτερα στελέχη εταιρειών σε δείγμα 300 επιχειρήσεων, το οποίο δίνει βαρύτητα σε μεγαλύτερες επιχειρηματικές μονάδες. Στις έρευνες Απριλίου και Νοεμβρίου χρησιμοποιούνται διαφορετικά ερωτηματολόγια. Τον Απρίλιο οι επιχειρήσεις δηλώνουν τυχόν μεταβολές στις επενδύσεις τους την προηγούμενη χρονιά σε σχέση με πριν δυο χρόνια, και την τρέχουσα χρονιά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά. Η έρευνα του Νοεμβρίου περιλαμβάνει πιο λεπτομερές ερωτηματολόγιο, για τους παράγοντες που επηρεάζουν τις επενδύσεις και το σκοπό που διεξάγονται οι επενδύσεις. Τα αποτελέσματα κατηγοριοποιούνται κατά διάφορους υποτομείς της μεταποίησης (π.χ. καταναλωτικά προϊόντα, ενδιάμεσα προϊόντα, τρόφιμα/ποτά κλπ). Πιο κάτω παρατίθεται μέρος των αποτελεσμάτων της έρευνας επενδύσεων Νοεμβρίου 2015 και Απριλίου 2016.

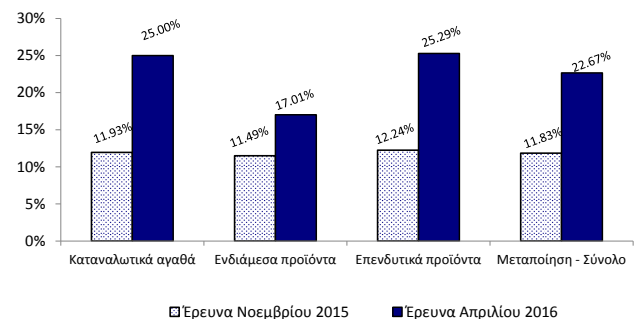
Η Έρευνα Επενδύσεων³ του Απριλίου 2016 κατέγραψε διαφορές για τη μεταβολή στις επενδύσεις το 2015 σε σχέση με την Έρευνα του Νοεμβρίου 2015. Οι επιχειρήσεις τον Νοέμβριο 2015 εκτίμησαν ότι οι επενδύσεις τους το 2015 θα αυξάνονταν κατά 10,7% σε σχέση με το 2014. Μεγαλύτερη αύξηση εκτιμούσαν ότι θα είχαν οι επιχειρήσεις παραγωγής καταναλωτικών αγαθών (12,5%), ενώ μικρότερη οι επιχειρήσεις παραγωγής ενδιάμεσων προϊόντων (7,6%). Στην Έρευνα Απριλίου 2016 οι επιχειρήσεις αναθεώρησαν προς τα πάνω τη μεταβολή στις συνολικές επενδύσεις. Η μεγαλύτερη αναθεώρηση στις εκτιμήσεις σημειώθηκε στον κλάδο παραγωγής καταναλωτικών αγαθών (19,4%), ενώ το ποσοστό στον κλάδο παραγωγής επενδυτικών προϊόντων αναθεωρήθηκε ελαφρώς προς τα κάτω διατηρώντας όμως το θετικό πρόσημο όπως αναμενόταν για το 2016 από την Έρευνα του Νοεμβρίου 2015 (Διάγραμμα 8).

Διάγραμμα 8: Ποσοστιαία μεταβολή των επενδύσεων το 2015 σε σχέση με το 2014

Αναφορικά με τις εκτιμήσεις για τη μεταβολή των επενδύσεων το 2016 σε σχέση με τον προηγούμενο χρόνο, οι επιχειρήσεις στην Έρευνα Νοεμβρίου 2015 ανέμεναν αύξηση της τάξης του 11,8%. Περισσότερο αισιόδοξες παρουσιάστηκαν οι επιχειρήσεις παραγωγής επενδυτικών προϊόντων, που εκτιμούσαν αύξηση στις επενδύσεις τους κατά 12,2% (Διάγραμμα 9).

Διάγραμμα 9: Αναμενόμενη ποσοστιαία μεταβολή των επενδύσεων το 2016 σε σχέση με το 2015

Τον Απρίλιο 2016 οι επιχειρήσεις φαίνεται να αναθεωρούν προς τα πάνω τις εκτιμήσεις τους για το 2016, αναμένοντας αύξηση, κατά μέσο όρο 22,6%. Οι μεγαλύτερες αλλαγές στις εκτιμήσεις μεταξύ των δύο Ερευνών σχετίζονται με τους τομείς των επενδυτικών προϊόντων και καταναλωτικών αγαθών (Διάγραμμα 9).

Τα αποτελέσματα της πρόσφατης Έρευνας Επενδύσεων για το 2016 αποτυπώνουν τις γενικότερες τάσεις σταθεροποίησης στην οικονομία και τις ενδείξεις για ενίσχυση της ανάπτυξης το 2016. Μετά τη μεγάλη συρρίκνωση στις επενδύσεις των επιχειρήσεων που σημειώθηκε τα προηγούμενα χρόνια, οι επιχειρήσεις στη μεταποίηση φαίνεται να είναι τώρα σε θέση να αυξήσουν τις επενδύσεις τους συνεισφέροντας στην ανάπτυξη.

³ Στις επενδύσεις περιλαμβάνονται τόσο η αντικατάσταση του παλιού εξοπλισμού της επιχείρησης, όσο και η απόκτηση νέου εξοπλισμού, η αγορά ή κατασκευή νέων κτιρίων, η επέκταση παλιών κτιρίων και άλλα έργα υποδομής, όπως είναι τα έργα για έλεγχο της ρύπανσης, βελτίωση της ασφάλειας κλπ.

Πίνακας 1: Διαφορά μεταξύ ποσοστού θετικών και ποσοστού αρνητικών απαντήσεων¹

Μήνας	2015								2016				
	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4	5
ΔΕΙΚΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΣΥΓΚΥΡΙΑΣ (ΚΟΕ)	103.6	103.6	99.7	106.2	106.3	106.9	105.5	106.9	109.1	108.6	109.8	111.9	109.5
ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	7	7	-3	12	11	10	4	8	15	17	20	19	16
Οικονομική κατάσταση επιχείρησης τους τελευταίους 3 μήνες ³	2	8	-1	9	10	7	1	5	13	17	21	20	14
Ζήτηση τους τελευταίους 3 μήνες ³	4	2	-7	7	12	7	3	3	13	16	20	16	15
Αναμενόμενη ζήτηση τους επόμενους 3 μήνες ³	15	10	0	21	12	17	7	17	21	18	18	22	20
Απασχόληση τους τελευταίους 3 μήνες	1	6	4	11	8	-2	-3	1	5	4	10	3	4
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	1	4	2	6	-5	4	1	1	9	3	3	1	5
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-6	-9	-12	-9	-10	-9	2	-7	-5	1	-2	7	-4
ΛΙΑΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-12	-11	-10	-14	-9	-11	-4	-2	-5	-3	-5	0	0
Πωλήσεις τους τελευταίους 3 μήνες ³	-27	-24	-25	-34	-29	-32	-19	-20	-15	-17	-24	-19	-8
Τρέχοντα αποθέματα ³	0	0	1	9	-1	-3	-1	-1	-4	-10	-5	-4	0
Αναμενόμενες πωλήσεις τους επόμενους 3 μήνες ³	-9	-8	-5	0	1	-3	6	14	-5	-1	3	15	6
Αναμενόμενες παραγγελίες σε προμηθευτές τους επόμενους 3 μήνες	-23	-23	-16	-20	-12	-15	-11	-4	-13	-20	-16	-1	-8
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες	1	-2	-1	-1	-1	-3	-1	-1	0	-2	-4	-1	-1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	10	10	1	-3	0	0	2	-6	-11	-3	-9	7	2
ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-48	-45	-45	-42	-38	-43	-28	-30	-28	-28	-28	-25	-34
Οικοδομική δραστηριότητα τους τελευταίους 3 μήνες	-32	-20	-25	-33	-28	-3	-8	3	-13	1	7	1	0
Υπό εξέλιξη έργα (current overall order books) ³	-86	-87	-76	-77	-75	-77	-60	-64	-55	-52	-55	-54	-62
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ³	-11	-2	-13	-6	-2	-8	5	4	-1	-5	-1	5	-6
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-25	-20	-31	-27	-33	-19	-17	-9	-1	-16	-8	-4	-2
ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ													
Επιχειρηματικό Κλίμα - Δείκτης ²	-10	-6	-11	-12	-9	-4	-4	-4	-6	-3	-3	4	4
Παραγωγή τους τελευταίους 3 μήνες	-8	-24	-19	-14	6	11	1	-8	-8	-7	9	8	7
Τρέχουσες συνολικές παραγγελίες ³	-49	-46	-55	-56	-46	-40	-39	-33	-39	-48	-43	-34	-29
Τρέχουσες παραγγελίες για εξαγωγές	-28	-31	-11	-30	-36	-19	-27	-31	-30	-47	-28	11	-3
Τρέχοντα αποθέματα τελικών προϊόντων ³	-22	-17	-17	-19	-8	-17	-19	-15	-13	-22	-19	-26	-25
Αναμενόμενη παραγωγή τους επόμενους 3 μήνες ³	-5	12	6	2	11	10	7	7	7	16	16	20	17
Αναμενόμενη απασχόληση τους επόμενους 3 μήνες ⁴	-1	3	0	0	-1	-2	0	3	1	4	-2	0	1
Αναμενόμενες τιμές πώλησης τους επόμενους 3 μήνες	-3	5	5	2	-3	2	-2	-4	-6	-3	-3	5	4
ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΕΣ													
Δείκτης ²	-18	-19	-21	-14	-13	-9	-8	-10	-10	-16	-14	-7	-11
Οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους τελευταίους 12 μήνες	-27	-28	-30	-26	-23	-24	-22	-23	-18	-20	-19	-20	-17
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση νοικοκυριού τους επόμενους 12 μήνες ³	-7	-10	-8	-3	0	3	1	-3	-3	-9	-5	-1	-6
Οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους τελευταίους 12 μήνες	-30	-26	-22	-20	-12	-9	-11	-15	-8	-14	-11	-1	-3
Αναμενόμενη οικονομική κατάσταση στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ³	-2	-5	-2	8	10	12	12	12	10	-3	-3	10	5
Τιμές καταναλωτικών αγαθών τους τελευταίους 12 μήνες	-2	-7	-9	-11	-15	-18	-23	-14	-26	-28	-36	-25	-23
Αναμενόμενες τιμές καταναλωτικών αγαθών τους επόμενους 12 μήνες	-6	-13	-12	-18	-22	-18	-20	-20	-28	-28	-31	-14	-13
Αναμενόμενη ανεργία στην Κύπρο τους επόμενους 12 μήνες ^{3,4}	13	11	19	13	11	6	-3	3	-1	3	-3	-7	-7
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για μεγάλες αγορές	-43	-38	-43	-35	-38	-41	-31	-36	-31	-30	-36	-27	-36
Δαπάνες για μεγάλες αγορές τους επόμενους 12 μήνες	-41	-40	-47	-43	-39	-41	-37	-40	-35	-44	-37	-30	-37
Καταλληλότητα τρέχουσας χρονικής στιγμής για αποταμίευση	-25	-30	-23	-19	-25	-22	-24	-25	-21	-25	-30	-17	-23
Πιθανότητα αποταμίευσης τους επόμενους 12 μήνες ³	-52	-52	-56	-48	-51	-46	-50	-47	-48	-51	-52	-45	-51
Δήλωση-περιγραφή για την τρέχουσα κατάσταση του νοικοκυριού	3	1	0	4	1	1	2	2	3	6	1	4	3

Σημειώσεις:

¹ Οι θετικές απαντήσεις αναφέρονται σε αύξηση/βελτίωση/καταλληλότητα/πάνω από το κανονικό/μεγάλη πιθανότητα και οι αρνητικές στα αντίθετα. Τα στοιχεία είναι διορθωμένα από εποχιακές διακυμάνσεις (seasonally adjusted).

² Η κατασκευή του δείκτη περιγράφεται στο http://ec.europa.eu/economy_finance/db_indicators/surveys/documents/userguide_en.pdf

³ Οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση περιλαμβάνονται στην κατασκευή του δείκτη για την κάθε έρευνα.

⁴ Ακολουθώντας εισήγηση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι απαντήσεις στη συγκεκριμένη ερώτηση δεν διορθώνονται για εποχιακές διακυμάνσεις (non-seasonally adjusted).

Το Κέντρο Οικονομικών Ερευνών (ΚΟΕ) του Πανεπιστημίου Κύπρου είναι ένας ανεξάρτητος, μη κερδοσκοπικός οργανισμός με στόχο την προαγωγή της επιστημονικής γνώσης στα οικονομικά, κυρίως σε θέματα που ενδιαφέρουν την Κύπρο.

Το δελτίο δημοσιεύει αποτελέσματα από τις Έρευνες Οικονομικής Συγκυρίας που διεξάγονται στην Κύπρο ως μέρος του ευρωπαϊκού προγράμματος *Joint Harmonised European Union Programme for Business and Consumer Surveys*. Το δελτίο εκφράζει απόψεις των συγγραφέων μόνο και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση του περιεχομένου.

Διευθυντής: Καθ. Πάνος Πασιαρδής

Συντονιστής Έρευνας: Νικολέττα Πασιουρτίδου

Ερευνητές: Χαράλαμπος Καραγιαννάκης

Χρίστος Παπαμιχαήλ

Αλέξανδρος Πολυκάρπου

Επιτρέπεται η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή ή η μετάδοση, από οποιοδήποτε οπτικοακουστικό μέσο, όλου ή μέρους του δελτίου, με αναφορά στο παρόν δελτίο.

Κέντρο Οικονομικών Ερευνών, Πανεπιστήμιο Κύπρου, Τ.Θ. 20537, 1678 Λευκωσία, ΚΥΠΡΟΣ

**Τηλέφωνο: 22893660, Τηλεομοιότυπο: 22895027, Ηλεκτρονική Διεύθυνση: erc@ucy.ac.cy,
Ιστοσελίδα: www.erc.ucy.ac.cy**